

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CHO CÁN BỘ QUẢN LÝ ĐÀO TẠO Ở HỌC VIỆN KHOA HỌC QUÂN SỰ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

Nguyễn Anh Toàn*

ABSTRACT

Capacity building for training managers is an important and necessary task of the Military Science Academy to enhance the effectiveness of this activity, appropriate management measures are required. The article presents the management of capacity building activities for training managers at the Military Science Academy to meet the requirements of educational innovation.

Keywords: Management, training activities, training managers

Received: 6/1/2022; **Accepted:** 7/1/2022; **Published:** 20/1/2022

1. Đặt vấn đề

Cán bộ quản lý (CBQL) đào tạo là những cán bộ, sĩ quan đảm nhiệm chức năng tham mưu, quản lý, tổ chức, điều hành đảm bảo cho quá trình giáo dục, đào tạo (GD-ĐT) của các nhà trường diễn ra đúng quy trình, chặt chẽ và hiệu quả, góp phần nâng cao chất lượng GD-ĐT ở các nhà trường quân đội (NTQĐ). Yêu cầu đổi mới GD-ĐT ở các NTQĐ đặt ra đòi hỏi đội ngũ CBQL giáo dục phải đáp ứng những yêu cầu mới cả về trình độ, năng lực, phẩm chất, chức danh trong đó năng lực của CBQL giáo dục là nhân tố quyết định chất lượng GD-ĐT. Bồi dưỡng năng lực (BDNL) cho đội ngũ CBQL giáo dục kịp thời, phù hợp với tình hình thực tế có ý nghĩa then chốt, quyết định thành công trong đổi mới GD-ĐT ở các NTQĐ.

Học viện Khoa học quân sự (KHQS) là trung tâm đào tạo đa ngành, đa cấp và NCKH hàng đầu của Quân đội trong đào tạo ngành trinh sát và ngoại giao quân sự. Ý thức rõ vinh dự và trách nhiệm của mình, thời gian qua, Đảng ủy, Ban Giám đốc Học viện đã có nhiều chủ trương, giải pháp lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng Học viện theo hướng “cách mạng, chính quy, chuẩn hóa, hiện đại”; trong đó, trọng tâm là đổi mới, nâng cao chất lượng GD-ĐT và thu được kết quả tích cực, góp phần đáng kể vào tiến trình hiện đại hóa của quân đội. Tuy nhiên, so với yêu cầu đặt ra, GD-ĐT của Học viện còn có những mặt hạn chế, bất cập như: Một bộ phận CBQL đào tạo chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục trong thời kỳ mới; vẫn còn một bộ phận nhỏ CBQL đào tạo có biểu hiện thiếu trách nhiệm và tâm huyết với nghề; năng lực của một bộ phận CBQL đào tạo còn thấp; tư duy giáo dục chậm đổi mới, chưa theo kịp yêu cầu đổi mới, phát triển đất nước nhất là

trong bối cảnh hội nhập quốc tế và một trong những nguyên nhân hạn chế đó là quản lý hoạt động BDNL cho CBQL đào tạo ở Học viện.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Năng lực của CBQLĐT

CBQL trong lĩnh vực GD-ĐT được gọi là CBQL giáo dục hoặc CBQL đào tạo, có nơi gọi là CBQL GD-ĐT.

Năng lực của CBQL đào tạo là tổng hợp trình độ kiến thức, kỹ năng và thái độ trong hoạt động quản lý, điều hành quá trình đào tạo ở Học viện; là một trong những năng lực quan trọng giúp CBQL đào tạo tham mưu, điều hành, quản lý quá trình đào tạo một cách có hiệu quả. Chất lượng, hiệu quả BDNL phụ thuộc nhiều yếu tố, trong đó yếu tố quản lý giữ vai trò quan trọng, có ý nghĩa quyết định. Quản lý BDNL cho CBQL đào tạo ở các NTQĐ nói chung, ở Học viện KHQS nói riêng càng trở nên cấp thiết, có vai trò quan trọng, góp phần xây dựng đội ngũ CBQL đào tạo theo hướng chuẩn hóa hiện nay.

Năng lực của CBQL đào tạo ở Học viện KHQS là tổng hợp trình độ kiến thức, kỹ năng nghiệp vụ chuyên môn và kỹ năng quản lý nhà trường, đảm bảo cho CBQL tổ chức và thực hiện có hiệu quả, chất lượng chức trách, nhiệm vụ được giao; đáp ứng tốt mục tiêu yêu cầu GD-ĐT của Học viện.

2.2. Cấu trúc năng lực của CBQL giáo dục ở các NTQĐ

2.2.1. Năng lực hoạt động chính trị - xã hội: Đây là năng lực hàng đầu của người CBQL đào tạo ở Học viện KHQS, thể hiện rõ nét nhất, cụ thể nhất nhân cách của người sĩ quan về lập trường, tư tưởng, chính trị xã hội, phương pháp làm việc của người cán bộ cách mạng. CBQL giáo dục, không chỉ đơn thuần là quản lý về chuyên môn còn là người đưa chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước vào cuộc sống

* Học viện Lớp Cao học Quản lý giáo dục 2020 – 2022, Học viện Chính trị

xã hội, tuyên truyền, vận động giảng viên, học viên và nhân viên thực hiện tốt chủ trương, chính sách đó trong cuộc sống một cách hiệu quả.

2.2.2. Năng lực chuyên môn, nghiệp vụ: Đây là năng lực quan trọng, thể hiện trình độ về chuyên môn nghiệp vụ QLGD của CBQL đào tạo ở Học viện KHQS hiện nay. Năng lực này phản ánh sự hiệu quả, thuần thực của người cán bộ QLGD trong các hoạt động như năng lực kế hoạch hóa các hoạt động giáo dục học viên; năng lực tổ chức, chỉ đạo, triển khai các hoạt động giáo dục học viên ở đơn vị; năng lực dự báo, dự đoán, KTĐG các hoạt động giáo dục học viên, đảm bảo đi trước, đón đầu trong các hoạt động giáo dục học viên ở các nhà trường. Đây là những năng lực bản lề quan trọng, có tính chất quyết định đến việc thực hiện các chức năng quản lý, hiệu quả quản lý của người CBQL đào tạo ở Học viện KHQS hiện nay. Năng lực của CBQL đào tạo ở Học viện KHQS còn được thể hiện ở khả năng phân tích dự báo, tầm nhìn chiến lược; khả năng thiết kế, xây dựng kế hoạch hoạt động, tổ chức, điều hành, triển khai các hoạt động quản lý GD, ĐT của Học viện; khả năng tổ chức bộ máy và xây dựng, phát triển đội ngũ, quản lý nhân sự, các nguồn lực.

Năng lực quản lý: Với chức trách, nhiệm vụ quản lý đòi hỏi người CBQL đào tạo phải có khả năng lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, khả năng chỉ đạo và điều hành, khả năng giám sát, kiểm tra.

2.2.3. Năng lực giao tiếp ứng xử: đây là năng lực quan trọng đối với người CBQL đào tạo ở các NTQĐ hiện nay, bởi đối tượng tác động của họ là giảng viên, học viên và sự phát triển nhân cách học viên theo mục tiêu GD, ĐT của nhà trường. Năng lực phản ánh nhận thức, thái độ cũng như phương thức thể hiện của CBQL đào tạo với các mối quan hệ hàng ngày (với cấp trên, với đồng cấp, với học viên và với địa phương), thể hiện sự mẫu mực, mô phạm, tự tin và chính quy trong các hoạt động giao tiếp ứng xử, ảnh hưởng, chi phối và tác động trực tiếp tới sự hình thành và phát triển nhân cách học viên trong nhà trường. Đặc biệt, trong bối cảnh hiện nay, đây còn là năng lực thể hiện sự hiểu biết xã hội, giá trị bản thân và nghệ thuật giao tiếp, xử lý các mối quan hệ, văn hóa ứng xử của mỗi CBQL đào tạo ở Học viện KHQS hiện nay.

2.2.4. Năng lực tự hoàn thiện: thể hiện giá trị, nghị lực và sự nỗ lực không ngừng của mỗi CBQL đào tạo ở các Học viện KHQS hiện nay. Trước những sự phát triển của xã hội, yêu cầu nhiệm vụ của nhà trường và thực tiễn giáo dục học viên, đòi hỏi người CBQL đào tạo phải không ngừng vươn lên, thực hiện có hiệu quả chức trách, nhiệm vụ bản thân trong tình hình mới. Do đó, năng lực tự hoàn thiện của CBQL đào tạo thể hiện giá trị nhân cách của bản thân trong cuộc sống, sự vươn lên không ngừng, khắc phục khó khăn, gian khổ luôn tự tu dưỡng, tự rèn luyện, trau dồi về phẩm chất

và năng lực của bản thân, thực hiện ngày càng hiệu quả chức trách, nhiệm vụ của mình.

2.2.5. Năng lực thích ứng: đây là năng lực thể hiện tính xã hội và thời đại của mỗi CBQL đào tạo, thể hiện sự linh hoạt, sáng tạo trong tư duy, dĩ biến, ứng biến trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ của mỗi người. Thực tiễn xã hội và nghề nghiệp luôn thay đổi, mỗi nội dung, đối tượng, nhiệm vụ giáo dục luôn có tính đặc thù, do đó, người CBQL đào tạo ở Học viện KHQS phải có tư duy linh hoạt, khả năng xử lý tình huống khéo léo, hợp với xu thế và thực tiễn phát triển của đối tượng. Năng lực này thể hiện sự làm chủ của bản thân trong các tình huống GD, ĐT, trong thực hiện chức trách, chuyên môn, nghiệp vụ với hiệu suất và hiệu quả cao nhất đối với mọi tình huống.

Ngoài ra, người CBQL đào tạo ở Học viện KHQS hiện nay còn cần phải có các năng lực như: năng lực hợp tác và cạnh tranh; năng lực lao động nghề nghiệp chuyên biệt; năng lực nghiên cứu khoa học; năng lực tổ chức và quản lý.

2.3. Hoạt động BDNL của CBQL đào tạo ở Học viện KHQS

Hoạt động BDNL cho CBQL đào tạo ở Học viện KHQS là việc cập nhật, bổ sung kiến thức về chuyên môn, kỹ năng nghiệp vụ sư phạm và kỹ năng quản lý nhà trường cho CBQL đào tạo để đảm bảo cho họ tổ chức và thực hiện có hiệu quả, chất lượng chức trách, nhiệm vụ được giao; đáp ứng tốt mục tiêu, yêu cầu GD-ĐT ở Học viện KHQS.

Nội dung: BDNL cho CBQL giáo dục ở các NTQĐ có tính toàn diện bao gồm:

Bồi dưỡng cập nhật hệ thống kiến thức chung, kiến thức cơ bản và kiến thức chuyên môn đảm bảo cho người CBQL giáo dục ở các NTQĐ có trình độ chuyên môn cao, am hiểu lĩnh vực hoạt động chuyên môn của mình.

Bồi dưỡng các kỹ năng nghiệp vụ sư phạm, đảm bảo cho CBQL giáo dục ở các NTQĐ thành thực các kỹ năng dạy học, kỹ năng giáo dục học viên, kỹ năng giao tiếp sư phạm... Đây là nội dung bồi dưỡng giúp cho năng lực của CBQL giáo dục được toàn diện, khẳng định uy tín của mình đối với tập thể giáo viên (giảng viên) và học viên trong nhà trường.

Bồi dưỡng hệ thống kỹ năng quản lý nhà trường, đó là các kỹ năng vạch kế hoạch; kỹ năng ra quyết định; kỹ năng tổ chức thực hiện kế hoạch quản lý; kỹ năng điều khiển, điều chỉnh quản lý,...

BDNL đối với CBQL nhà trường như năng lực xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện kế hoạch, năng lực ra quyết định, thực hiện quyết định, năng lực kiểm tra, giám sát...

Bên cạnh đó nội dung BDNL còn cần chú ý bồi dưỡng tổng hợp các giá trị và chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp của người CBQL giáo dục ở các NTQĐ.

Phương pháp bồi dưỡng: Sử dụng đa dạng, linh hoạt cách thức, phương pháp phù hợp với nội dung bồi dưỡng, đảm bảo tính nghiêm túc, thiết thực hiệu quả. Ngoài các phương pháp sử dụng trong giờ lên lớp, cần phát triển các phương pháp: thảo luận, đối thoại, thực hành, tham quan thực tế...

Hình thức bồi dưỡng: Vận dụng nhiều loại hình bồi dưỡng, tuy nhiên tập trung chủ yếu các hình thức bồi dưỡng sau: Bồi dưỡng thông qua các lớp tập huấn do các cơ quan QLGD các cấp tổ chức; bồi dưỡng tập trung; bồi dưỡng từ xa qua các phương tiện thông tin đại chúng, các hình thức hỗ trợ.

2.4. Yêu cầu đổi mới giáo dục và những vấn đề đặt ra trong quản lý hoạt động BDNL của CBQL đào tạo ở Học viện KHQS

Nghị quyết Đại hội XIII tiếp tục khẳng định đổi mới GD-ĐT đang trở thành một khâu đột phá chiến lược phát triển kinh tế xã hội trong xu thế hội nhập của đất nước.

Nhiệm vụ xây dựng QĐND Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ và từng bước hiện đại đòi hỏi công tác GD, ĐT trong các NTQĐ phải đào tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, tinh thông, nhạy bén trước mọi tình huống thực tiễn, thực sự có phẩm chất, năng lực toàn diện, yêu nghề để luôn đáp ứng yêu cầu phát triển của xã hội, của quân đội.

Nghị quyết Hội nghị Ban Chấp hành TƯ Đảng lần thứ tám (khóa XI) về đổi mới căn bản và toàn diện GD-ĐT trong giai đoạn mới xác định: “Xây dựng quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục gắn với nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an ninh, quốc phòng và hội nhập quốc tế. Thực hiện chuẩn hóa đội ngũ nhà giáo theo từng cấp học và trình độ đào tạo.

Yêu cầu đổi mới giáo dục của Đảng là tập trung nâng cao trình độ và chất lượng đội ngũ CBQL giáo dục nói chung, trong đó có đội ngũ CBQL đào tạo

Thứ nhất, nâng cao trình độ đặt ra vấn đề đổi mới mạnh mẽ mục tiêu, nội dung, phương pháp đào tạo, đào tạo lại, bồi dưỡng và đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của đội ngũ CBQL đào tạo theo yêu cầu cả về trình độ học vấn, trình độ chuyên môn và trình độ quản lý chỉ huy.

Thứ hai, yêu cầu nâng cao chất lượng đặt ra vấn đề đội ngũ CBQL đào tạo ở Học viện KHQS phải tích cực rèn luyện phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”.

Người CBQL đào tạo ở Học viện KHQS vừa là người quản lý, chỉ huy, vừa là người anh, người đồng chí, đồng đội của học viên. Do vậy, họ phải thường xuyên rèn luyện, tích lũy phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, gần gũi với học viên trong suốt quá trình giáo dục tạo nên nhân cách, tác phong, lối sống của học viên. Học viên ở các học viện, TSQ đang ở lứa tuổi trưởng thành, có sự khác biệt về tâm sinh lý. Người

CBQL đào tạo ở Học viện KHQS sẽ có ảnh hưởng rất lớn nhân cách của học viên sau này. CBQL đào tạo ở Học viện KHQS, đặc biệt là cán bộ ở Phòng Đào tạo, Ban Khảo thí và Đảm bảo chất lượng giáo dục phải chuẩn mực trong sinh hoạt, nói đi đôi với làm, thường xuyên trau dồi lối sống lành mạnh, biết tránh xa và lên án những hành vi tiêu cực trong GD, ĐT.

Thứ ba, yêu cầu đổi mới GD-ĐT giao quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm cho các học viện, TSQ quân đội. Do vậy, các học viện, trường sĩ quan quân đội đang tích cực đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục. Một trong những điều kiện đảm bảo chất lượng GD-ĐT là đội ngũ giảng viên và CBQL giáo dục. Yêu cầu này đòi hỏi CBQL đào tạo ở Học viện KHQS phải nâng cao năng lực quản lý, điều hành, năng lực chuyên môn nghiệp vụ để nâng cao chất lượng GD-ĐT. CBQL đào tạo ở Học viện KHQS phải tích cực thực hiện nhiệm vụ, chức trách của mình để có kinh nghiệm trong quản lý, điều hành quá trình đào tạo.

3. Kết luận

Yêu cầu đổi mới GD - ĐT, sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay đã đang và sẽ còn đặt ra nhiều những vấn đề cần phải giải quyết. Đối với các nhà trường trong quân đội nói chung, Học viện KHQS nói riêng là nơi đào tạo ra những người sĩ quan trinh sát, đảm nhiệm nhiệm vụ tình báo trong quân đội, phát triển ở họ cả về phẩm chất đạo đức, năng lực nghề nghiệp và năng lực hành động. Vì vậy, quá trình đào tạo, người CBQL đào tạo phải nêu cao trách nhiệm, năng lực trong quản lý, điều hành quá trình đào tạo. Để đáp ứng yêu cầu đổi mới GD-ĐT, các chủ thể quản lý của Học viện KHQS cần tập trung BDNL cho CBQL đào tạo, đảm bảo cho họ có đủ kiến thức, kỹ năng và thái độ trong quản lý, tổ chức, điều hành quá trình đào tạo.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ Đảng (2018), *Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19/5/2018, Hội nghị TƯ 7 (khóa XII) về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.*
2. Ban Bí thư TƯ Đảng (2004), *Chỉ thị số 40-CT/TW ngày 15/6/2004 của Ban Bí thư về việc xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và CBQL giáo dục.* Hà Nội.
3. Bộ Quốc phòng (2013), *Quyết định số 2523/QĐ-BQP về Chiến lược phát triển GD-ĐT trong Quân đội giai đoạn 2011 - 2020,* Hà Nội.
4. Bộ Quốc phòng (2016), *Thông tư số 51/2016/TT-BQP về Điều lệ Công tác nhà trường Quân đội nhân dân Việt Nam,* Hà Nội.
5. Bộ Tổng tham mưu, Cục Nhà trường (2006), *Từ điển Giáo dục học quân sự,* NXB Quân đội Nhân dân.